

**अनुसूचित जाती उपयोजना अंतर्गत अनुसूचित जाती/
नवबौद्ध शेतक-यांना शेतीसाठी अर्थसहाय्य
देण्याची योजना सन २००८-०९ मध्ये
राबविण्याबाबत...**

महाराष्ट्र शासन

कृषि पशुसंवर्धन, दुग्धव्यवसाय विकास व मत्स्यव्यवसाय विभाग,
शासन निर्णय क्रमांक :- विघयो १६०८/प्र.क्र. १००/४अ
मंत्रालय विस्तार, मुंबई - ४०००३२.
दिनांक :- १६ ऑक्टोबर, २००८.

वाचा :-

- १) शासन निर्णय, कृषि, पशुसंवर्धन, दुग्धव्यवसाय विकास व मत्स्यव्यवसाय विभाग, क्रमांक विघयो १६०७/प्रक्र १३८/४अ, दिनांक १० ऑगस्ट २००७.
- २) शासन निर्णय वित्त विभाग क्रमांक अविप्र १००८/प्र.क्र.१४/अर्थसंकल्प ४, दिनांक २८ एप्रिल, २००८,
- ३) शासन निर्णय कृषि पशुसंवर्धन, दुग्धव्यवसाय विकास व मत्स्यव्यवसाय विभाग क्रमांक अंदाज १००८/प्र.क्र.७२/२ अ, दिनांक १२ मे, २००८.

प्रस्तावना :-

दारिद्र्य रेषेखाली असणा-या अनुसूचित जाती /नवबौद्ध शेतक-यांचे उत्पन्न वाढवून त्यांना दारिद्र्य रेषेवर आणण्यासाठी कृषि विभागामार्फत विशेष घटक योजना १९८२ पासून राज्यामध्ये राबविण्यात येत आहे. या योजनेंतर्गत जमीन सुधारणा, निविष्ठा पुरवठा, पीक संरक्षण औजारे/शेतीची सुधारीत औजारे बैलगाडी, बैलजोडी, रेडेजोडी, इनवेल बोअरिंग, जुनी विहीर दुरुस्ती, पाईपलाईन व पंपसेट नवीन विहीर इत्यादी बाबींवर अनुसूचित जाती/नवबौद्ध शेतक-यांना अनुदान देण्यात येते. सदर योजना राज्यात सन २००७-०८ मध्ये राबविण्यास संदर्भीधीन दिनांक १० ऑगस्ट २००७ च्या शासन निर्णयान्वये मान्यता देण्यात आली होती. योजना सन २००८-०९ मध्ये चालू ठेवण्याची बाब शासन स्तरावर विचाराधीन होती तसेच वैयक्तीक लाभार्थींना द्यावयाचे लाभाचे मर्यादेत व विविध घटकांचे/ बाबींचे लाभांचे अनुदान मर्यादेत वाढ करण्याबाबत लोकप्रतिनिधी व क्षेत्रीय स्तरावरून सतत मागणी होत होती. या मागण्यांचा विचार करुन या योजनेमध्ये सुधारणा करण्याची बाबही शासनाच्या विचाराधीन होती .

शासन निर्णय :-

१. अनुसूचित जाती/नवबौद्ध शेतक-यांचे उत्पन्न वाढवून त्यांच्या उत्पन्नात वाढ करण्यासाठी अनुसूचित जाती/नवबौद्ध शेतक-यांना शेतीसाठी अर्थसहाय्य देण्याची योजना सन २००८-०९ मध्ये सुधारित स्वरूपात राबविण्यास व त्याकरीता रुपये ८५२८.०८ लाख (रुपये पंच्याऐंशी कोटी, अठ्ठावीस लाख, आठ हजार फक्त) खर्चास शासनाची प्रशासकीय व वित्तीय मान्यता देण्यात येत आहे. या योजनेअंतर्गत जमीन सुधारणा, निविष्ठा पुरवठा, पीक संरक्षण औजारे /शेतीची सुधारीत औजारे बैलगाडी, बैलजोडी, रेडेजोडी, इनवेल बोअरिंग, जुनी विहीर दुरुस्ती, पाईपलाईन व पंपसेट, नवीन विहीर इत्यादी परिशिष्ट (एक) मधील कार्यक्रम परिशिष्ट (दोन) मध्ये दिलेल्या मार्गदर्शक सूचनानुसार राबविण्यास शासन मान्यता देण्यात येत आहे. तसेच उपरोक्त योजना राबवितांना परिशिष्ट (तीन) मधील कार्यपद्धतीचे काटेकोरपणे पालन करण्यात यावे.

२. लाभार्थ्यांना उपरोक्त योजनेंतर्गत समाविष्ट असलेले घटक / बाब यापैकी एक किंवा जास्त घटकांचा/ बाबींचा लाभ त्यांच्या गरजेनुसार घेता येईल, परंतु नवीन विहीर, बैलजोडी / रेडेजोडी यापैकी एकाच घटकाकरीता अनुदानाचा लाभ देय राहील. जुनी विहीर दुरुस्ती अथवा इनवेल बोअरिंग यापैकी एकाच बाबींचा लाभ लाभार्थ्यांना देय राहील. जे लाभार्थी नवीन विहीरी या घटकांचा लाभ घेणार आहेत, त्यांचेसाठी प्रती लाभार्थी अनुदानाची कमाल मर्यादा रुपये १,००,०००/- (रुपये एक लाख फक्त) राहील. व जे लाभार्थी नवीन विहीर या घटकांचा लाभ घेणार नाहीत त्यांचेसाठी अनुदानाची कमाल मर्यादा रुपये ५०,०००/- (रुपये पन्नास हजार फक्त) राहील. ज्या लाभार्थ्याला नवीन विहीर योजनेचा किंवा बैलजोडी योजनेचा लाभ देण्यात आला आहे, त्याला या योजनेचा लाभ पुन्हा कधीही घेता येणार नाही. एका वेळेला या दोनपैकी फक्त एकाच योजनेचा लाभ घेता येईल.

जे लाभार्थी या दोन्ही योजनांचा लाभ घेणार नाहीत, त्यांना उर्वरित योजनांपैकी फक्त दोनच योजनांचा लाभ घेता येईल. या लाभार्थ्यांना पुढील तीन वर्षांपर्यंत इतर कोणत्याही योजनेचा लाभ घेता येणार नाही.

३. सदर योजनेच्या अंमलबजावणीसाठी सविस्तर मार्गदर्शक सूचना कृषि संचालक (विस्तार व प्रशिक्षण) कृषि आयुक्तालय, महाराष्ट्र राज्य, पुणे यांनी निर्गमित कराव्यात या मार्गदर्शक सूचना निर्गमित करतेवेळी पुढील प्रमुख बाबी अंतर्भूत करण्याची दक्षता घेण्यात यावी.

i) प्रत्येक जिल्ह्यांचा विस्तार व फलोत्पादन विकास आराखडा तयार करण्यात येत आहे त्यामध्ये या योजनेचा गरजेनुसार अंतर्भाव करण्यात यावा.

II) या योजनेचे मूल्यमापन त्रयस्थ यंत्रणेकडून (Third party evaluation) करून घ्यावे.

III) वैयक्तीक लाभार्थी निवडतांना महिला लाभार्थींना प्राधान्य देण्यात यावे असे लाभार्थी उपलब्ध न झाल्यास इतर पात्र लाभार्थींची निवड करण्यात यावी.

IV) स्वर्गीय कर्मवीर दादासाहेब गायकवाड स्वाभिमान व सबळीकरण योजनेअंतर्गत सामाजिक न्याय विभागामार्फत अनुसूचित जाती व नवबौद्ध घटकांना ४ एकर जिरायत अथवा २ एकर बागायती जमीनीचे वाटप करण्यात येत आहे. सदर लाभार्थ्यांना अनुसूचित जाती उपयोजनेतर्गत लाभ प्राधान्याने देण्यात यावा.

V) सामाजिक न्याय विभागाच्या शासन निर्णय क्रमांक विघयो २००८/प्र.क्र.३१०/विघयो-१, दिनांक १४/२/२००८ अन्वये अनुसूचित जाती व नवबौद्ध शेतक-यांना १०० टक्के अनुदानावर पॉवर टीलर देण्याचा निर्णय घेण्यात आला आहे. ज्या लाभार्थ्यांची पॉवर टीलरसाठी निवड करण्यात आली आहे किंवा ज्यांना या योजनेचा लाभ देण्यात आला आहे, त्या लाभार्थ्यांना लाभ दिलेल्या वर्षापासून पुढे तीन वर्षे कृषि विभागाच्या इतर कोणत्याही योजनांचा लाभ घेता येणार नाही.

VI) या योजनेअंतर्गत घेतलेल्या कार्यक्रमाची व लाभार्थ्यांची यादी जिल्हा परिषद, पंचायत समिती कार्यालय, जिल्हाधिकारी, तहसिल कार्यालय व जिल्हा समाजकल्याण अधिकारी कार्यालयात लावण्यात यावी तसेच इंटरनेटवर उपलब्ध करून देण्यात यावी

४) उपरोक्त योजना सन २००८-०९ या वर्षामध्ये राबविण्यास रुपये ८५२८.०८ लाख (रुपये पंच्याऐंशी कोटी, अठ्ठावीस लाख, आठ हजार फक्त) खर्चाच्या कार्यक्रमासाठी कृषि संचालक, (विस्तार व प्रशिक्षण) कृषि आयुक्तालय, महाराष्ट्र राज्य, पुणे यांना आहरण व संवितरण अधिकारी म्हणून घोषित करण्यात येत आहे व या निधीचे जिल्हानिहाय वितरण करण्यास त्यांना प्राधिकृत करण्यात येत आहे. वित्त विभागाच्या संदर्भाधीन दिनांक २८ एप्रिल, २००८ च्या शासन निर्णयात नमूद केल्यानुसार या योजनेचा खर्च मासिक निधी विवरणपत्राच्या मर्यादित होईल याची दक्षता कृषि संचालक (विस्तार व प्रशिक्षण) कृषि आयुक्तालय, महाराष्ट्र राज्य पुणे यांनी घ्यावी.

५) या योजनेवरील खर्च सन २००८-०९ करीता खालील लेखाशिर्षांतर्गत मंजूर असलेल्या तरतुदीतुन भागविण्यात यावा.

लेखाशिर्ष :-

मागणी क्रमांक डी-४

२४०१ पीक संवर्धन

८०० इतर खर्च ,

८०० (दोन) पंचवार्षिक योजनेंतर्गत योजना

राज्य योजनेअंतर्गत योजना

विशेष घटक योजना ,

(००) (०३) दारिद्र्य रेषेच्या वर आणणेसाठी अनुसूचित जाती

उपयोजनेंतर्गत शेतक-यांना अर्थसहाय्य, (२४०१ १११४)

३३ अर्थसहाय्य

६. मंजूर निधीचे जिल्हा परिषदांना वाटप करण्यास कृषि संचालक (विस्तार व प्रशिक्षण) कृषि आयुक्तालय महाराष्ट्र राज्य, पुणे यांना प्राधिकृत करण्यात येत आहे. संबंधीत जिल्ह्यासाठी मंजूर केलेला निधी मुख्य लेखा व वित्त अधिकारी, जिल्हा परिषद कोषागारामधून काढून जिल्हा निधीमध्ये ठेवतील. कृषि विकास अधिकारी जिल्हा परिषद यांना आवश्यक तितका निधी वेळोवेळी जिल्हा निधीतून काढण्यास शासन मान्यता देण्यात येत आहे.

७. हे आदेश सामाजिक न्याय विभाग, व विशेष सहाय्य विभागाच्या अनौपचारिक संदर्भ क्र.४०३/विघयो १, दिनांक १६/१०/२००८ तसेच वित्त विभाग अनौपचारिक संदर्भ क्र. २७८/०८/व्यय १, दिनांक २०/९/२००८ अन्वये दिलेल्या मान्यता नुसार निर्गमित करण्यात येत आहेत.

८. सदरचा शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या वेबसाईटवर उपलब्ध करण्यात आला असून, त्याचा संगणक सांकेतांक क्रमांक २००८१०१७१३२०२१००१ असा आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांचे आदेशानुसार व नांवाने.

(वि मा बिबलकर)

कार्यासन अधिकारी, महाराष्ट्र शासन

कृषि पशुसंवर्धन दुग्धव्यवसाय विकास व मत्स्यव्यवसाय विभाग

प्रति,

आयुक्त कृषि , महाराष्ट्र राज्य पुणे.
संचालक (विस्तार व प्रशिक्षण) कृषि आयुक्तालय, पुणे (१० प्रतीसह)
सर्व विभागीय आयुक्त,
संचालक, समाज कल्याण संचालनालय, महाराष्ट्र राज्य पुणे.
सदस्य सचिव, जिल्हा निवड समिती,
सर्व संचालक/सहसंचालक, कृषि आयुक्तालय, पुणे
सर्व विभागीय कृषि सह संचालक
जिल्हाधिकारी व सदस्य सचिव, जिल्हा नियोजन समिती (सर्व)
सर्व मुख्य कार्यकारी अधिकारी, जिल्हा परिषद
सर्व अति. मुख्य कार्यकारी अधिकारी, जिल्हा परिषद
सर्व जिल्हा परिषदांचे मुख्य लेखा व वित्त अधिकारी
सर्व जिल्हा अधिक्षक कृषि अधिकारी,
व्यवस्थापकिय संचालक, महाबीज अकोला
सर्व कृषि विकास अधिकारी, जिल्हा परिषद
विशेष जिल्हा समाज कल्याण अधिकारी, सर्व जिल्हे
जिल्हा समाज कल्याण अधिकारी, जिल्हापरिषद सर्व
महालेखापाल महाराष्ट्र (लेखा व अनुज्ञेयता) मुंबई/नागपूर
महालेखापाल महाराष्ट्र ह (लेखा परिक्षा) मुंबई /नागपूर
अधिदान व लेखा अधिकारी मुंबई
सामाजिक न्याय विभाग मंत्रालय मुंबई -३२ कार्यासन विघयो १ (५० प्रती)
सर्व सहसचिव/उपसचिव/अवरसचिव/कार्यासन अधिकारी, (कृषि) कृषि व पदुम विभाग
ग्रामविकास व जलसंधारण विभाग मंत्रालय मुंबई ३२
सहसंचालक(विघयो) कार्यालय संचालक, समाज कल्याण, संचालनालय, महाराष्ट्र राज्य पुणे १
सर्व जिल्हा कोषागार अधिकारी,
वित्त विभाग व्यय -१ मंत्रालय, मुंबई -३२
नियोजन विभाग, मंत्रालय मुंबई - ३२,
मा. मंत्री (कृषि) यांचे खाजगी सचिव,
मा. राज्यमंत्री (कृषि) यांचे खाजगी सचिव,
निवड नस्ती.

शासन निर्णय क्र. वि.घ.यो. १६०८/प्र.क्र.१००/ ४ अ , दिनांक १६ ऑक्टोबर, २००८ चे
परिशिष्ट (एक)
अनुसूचित जाती उपयोजने अंतर्गत अनुसूचित जाती/ नवबौद्ध शेतक-यांना
कृषि विकासासाठी अर्थसहाय्य देण्याची योजना
सन २००८-०९ मध्ये राबविण्याकरिता खालीलप्रमाणे सुधारित बाबनिहाय अनुदान देय राहिल.

अ.क्र	बाब	अनुदानाची टक्केवारी	विद्यमान अनुदान मर्यादा	सुधारित अनुदान मर्यादा रुपये
१	जमीन सुधारणा (१ हेक्टर मर्यादेत)	१००	रु. २०,०००/-	मृद संधारण निकषानुसार रु.४०,०००/-
२	प्रात्यक्षिकासाठी निविष्ठा वाटप (१ हेक्टर मर्यादेत)	१००	रु. ३,०००/-	रु.५०००/-च्या मर्यादेत
३	पीक संरक्षण/शेतीची सुधारित अवजारे	१००	रु. ५,०००/-	रु.१०,०००/- च्या मर्यादेत
४	बैलजोडी/ रेडेजोडी (स्थानिक बाजार भावानुसार)	१००	रु. १५०००/-	रु. ५०,०००/-च्या मर्यादेत
५	बैलगाडी	१००	रु. १०,०००/-	रु. १५,०००/-च्या मर्यादेत
६	जुनी विहिर दुरुस्ती	१००	रु. १०,०००/-	रु.३०,०००/- च्या मर्यादेत
७	इनवेल बोअरिंग	१००	रु. २०,०००/- (बदल नाही)	रु.२०,०००/- च्या मर्यादेत नाबार्डच्या निकषानुसार
८	पाईप लाईन	१००	रु. १०,०००/-	३०० मीटरपर्यंत नाबार्डच्या निकषानुसार २०,०००/- च्या मर्यादेत
९	पंपसंच	१००	रु. २०,०००/- (बदल नाही)	रु. २०,०००/- च्या मर्यादेत
१०	नवीन विहीर	१००	रु. ६१,५००/-	रु. ७०,०००/- ते रु.१,००,०००/- च्या मर्यादेत (रोहयो अंतर्गत जवाहर योजने नुसार)
११	शेततळे	१००	रु. ३५,०००/- (बदल नाही)	रु.३५,०००/- मृ.सं निकषानुसार
१२	परसबाग कार्यक्रम (फ़लोत्पादन विभागाच्या निकषानुसार)	१००	रु. २००/- (प्रती गुंठा)	रु.२००/- प्रती लाभार्थी
१३	तुषार/ ठिबक सिंचनसंच पुरवठा	१००	रु. २५,०००/- (बदल नाही)	रु. २५,०००/- प्रती हेक्टर च्या मर्यादेत

परिशिष्ट - (दोन)

अनुसूचित जाती उपयोजने अंतर्गत अनुसूचित जाती/ नवबौद्ध शेतक-यांना

कृषि विकासासाठी अर्थसहाय्य देण्याची योजना

१ जमीन सुधारणा :

जमीन सुधारणा करण्यासाठी रु. ४०,०००/- च्या मर्यादेत १ हेक्टर पर्यंत १०० टक्के अनुदान किंवा ग्राम विकास व जलसंधारण विभागाने निश्चित केलेल्या निकषानुसार १०० टक्के अनुदान देय राहिल सदर घटकांचे निकषामध्ये वेळोवेळी केले जाणारे बदलही लागू राहतील. या बाबी अंतर्गत नवीन भात खाचरे, मजगी या बाबींचा लाभ देण्यात यावा.

जमीन सुधारणा या बाबीसाठी रु. ४०,०००/- पेक्षा जादा येणारा खर्च लाभार्थीने स्वतः सोसावयाचा आहे

२ निविष्ठा पुरवठा :-

निविष्ठा पुरवठा करण्यासाठी रक्कम रु. ५०००/- पर्यंत १०० टक्के अनुदान उपलब्ध राहिल. या बाबीमध्ये शेतक-यांना फक्त बियाणे खते व पीक संरक्षण औषधी यांचा पुरवठा करण्यात यावा. बियाणे पुरवठ्यासाठी सहकारी संस्था, महाराष्ट्र बियाणे महामंडळाच्या स्थानिक कार्यालयात मागणी नोंदवावी. खते व पीक संरक्षण औषधांकरीता सहकारी संस्था, महाराष्ट्र राज्य मार्केटिंग फेडरेशन, महाराष्ट्र लघु उद्योग विकास महामंडळ किंवा महाराष्ट्र राज्य कृषि उद्योग विकास महामंडळाच्या कार्यालयाकडे मागणी नोंदवावी. तसेच तालुका बीज गुणन केंद्र , कृषि विद्यापीठे , शासकीय जैव नियंत्रण प्रयोग शाळा यांचेकडे किड व्यवस्थापन बाबतची मागणी नोंदवावी. निविष्ठांचा पुरवठा हंगामापूर्वी वेळेत करणेत यावा. निविष्ठा पुरवठा हा एक हेक्टर क्षेत्राच्या मर्यादेत करण्यात यावा. या घटकाचा लाभ खरीप/रब्बी व उन्हाळी या तिन्ही हंगामात अथवा एकाच हंगामात देता येईल मात्र या बाबी करीता कमाल मर्यादेपेक्षा अधिकचे अनुदान देय राहणार नाही. एकात्मिक किड व्यवस्थापनाद्वारे पीकावरील किडीचा प्रादुर्भाव सुचना कृषि विभागाद्वारे देण्यात आलेल्या आहे. तसेच या करीता आवश्यक मित्र किडी व परोपजीवी किटकांचे कार्डस विविध संस्थेद्वारे तसेच प्रयोगशाळाद्वारे निर्मीती करण्याचे सुरु करण्यात आले आहे. याचे खरेदी संदर्भात कृषि संचालक, (गुणवत्ता नियंत्रण) यांनी दिलेल्या सुचनेनुसार खरेदी करण्यात यावी. एकात्मिक किड व्यवस्थापनामध्ये ट्रायकोडर्मा ,ट्रायकोगामा ,एनपीव्ही, (Nuclear Polyhydrosis Virus) व निमपेस्टीसाईड यांचा सुध्दा अंतर्भाव करण्यात आलेला आहे.

निविष्ठांचा पुरवठा करतांना भौगोलिक परिस्थितीचा अभ्यास करून त्या भागात होणा-या प्रचलीत पिकांच्या बियाण्याचे संकरीत/ सुधारित/ अधिक उत्पादन देणारे वाण यांचा पुरवठा करावयाचा आहे.

३ शेतीची सुधारित अवजारे :-

या बाबी अंतर्गत शेतीची सुधारित अवजारे/ पीक संरक्षणांची धुरळणी / फवारणी यंत्रे यांचा लाभ रक्कम रु. १०,०००/- पर्यंत १०० टक्के अनुदानावर द्यावयाचा आहे. ज्या भागामध्ये जी शेतीची अवजारे प्रचलित असतील व अशा अवजारांना जिल्हास्तरावरील समितीने मान्यता दिलेली असेल अशा अवजारांचा पुरवठा शेतक-यांच्या मागणीनुसार करता येईल. अनुदानाच्या कमाल मर्यादेच्या आधिन राहून शासनाने दरनिश्चिती मंजूरी दिलेली औजारे देय राहतील कृषि विभागाच्या अन्य योजनेमधून पीक संरक्षण औजारे या बाबीकरिता काही प्रमाणात अनुदानाची तरतूद आहे. करिता विविध योजनांच्या माध्यमातून गरजू शेतक-यांना या बाबीवर लाभ देताना शेतक-यांची गरज व निकड याचा विचार करणे गरजेचे आहे. प्रती हेक्टरी पीक निहाय आवश्यक सापळ्यांची माहिती व त्याकरीता आवश्यक असलेल्या कॅप्सुल बाबतचा तपशिल संबंधीत कक्षा कडून प्राप्त करून घेणे गरजेचे राहिल.

४ बैलजोडी / रेडेजोडी :-

बैलजोडी / रेडेजोडी करीता रु. ५०,००० /- मर्यादेत १०० टक्के अनुदान उपलब्ध राहिल. बैलजोडी/ रेडेजोडी यांचा पुरवठा लाभार्थ्यांच्या गरजेनुसार करावा. बैलजोडीची खरेदी नियमित जनावरांच्या बाजारात

लाभार्थ्यांच्या संमतीनुसार, पशुवैद्यकीय अधिकारी, तालुका कृषि अधिकारी व मंडळ कृषि अधिकारी यांच्या उपस्थितीत करावी. बैलजोडी सुट्ट व शेती कामात योग्य असल्या बाबत पशुवैद्यकीय अधिका-यांकडून प्रमाणपत्र घेण्यांत यावे. खरेदीचा व्यवहार झाल्यानंतर बैलजोडीचा विमा उतरविण्यांत यावा व निशाणी म्हणुन टॅटूईंग करुन (गोंदवून) घ्यावे. तसेच लाभार्थीचा बैलजोडी समवेत पोष्टकार्ड साईजचा फोटो काढावा व सदर फोटो अधिकारी तपसणीचे वेळेस उपलब्ध करुन द्यावेत. ज्या लाभार्थ्याकडे सद्यास्थितीत बैलजोडी आहे अशा लाभार्थ्यांना बैलजोडी / रेडेजोडीचा लाभ देवु नये. या घटकाचा लाभ घेण्या-या लाभार्थीस अन्य कोणत्याहि घटकाचा लाभ देय असणार नाही.

५ बैल गाडी :-

बैलगाडी या घटकांसाठी जे निकष निर्धारित करण्यात आले त्या निकषांच्या १०० टक्के अनुदान १५०००/- च्या मर्यादेत उपलब्ध राहील.

बैलगाडीची खरेदी करतांना स्थानिक परिस्थितीचा विचार करुन लाभार्थ्यांच्या निवडी व निकडीनुसार स्थानिक बाजारातुन बैलगाडीची खरेदी करता येईल. जिल्हास्तरीय औजार समितीचे मान्यतेने अशी खरेदी करतांना तालुका कृषि अधिकारी व उपविभागीय कृषि अधिकारी यांच्या उपस्थितीत करण्यात येईल. सुधारित बैलगाडीची मागणी असल्यास बैलगाडीचा पुरवठा महाराष्ट्र राज्य पणनमहासंघ यांचेमार्फत करण्यांत यावा. मात्र अश्या बैलगाडीची किंमत जास्त असल्यास उर्वरीत रक्कम लाभार्थी स्वतःच्या गंगाजळीतून / कर्ज माध्यमाद्वारे उपलब्ध करु शकेल याची खात्री करण्यांत यावी. बैलगाडीचा पुरवठा केल्यानंतर बैलगाडीवर दर्शनी भागावर या योजनेचे नाव व पुरवठा केल्याचे वर्ष असे ३ X २ इंच आकाराचे पत्र्याचे लेबल लावावे अथवा लाकुड असलेल्या भागात कोरण्यात यावे.

६ जुनी विहिर दुरुस्ती :-

या बाबी अंतर्गत नाबार्डने निर्धारित केलेल्या निकषांच्या आधारे १०० टक्के म्हणजेच रु ३०,०००/- अनुदान देय राहील. उर्वरीत रक्कम लाभार्थीने कर्जरुपाने अथवा स्वतः उभी करावयाची आहे. लाभार्थ्याकडे असलेल्या जुन्या विहिरींची कामे करतांना अंदाजपत्रक तयार करुन उप अभियंत्याकडुन तांत्रिक मान्यता घेण्यांत यावी. तालुका कृषि अधिकारी व मंडळ कृषि अधिकारी यांनी झालेल्या कामाच्या मोजमापानुसार खर्चाचे प्रमाणात अनुदानाचा लाभ देण्यात यावा. या बाबीकरीता नाबार्ड कडुन याबाबतच्या निकषात वेळोवेळी जे बदल करण्यांत येतील ते बदल या योजने करीता लागु राहतील. या घटकाचा लाभ घेतल्यास त्या लाभार्थीस इन्वेल बोअरिंग लाभ देय असणार नाही.

७ इनवेल बोअरिंग :-

या बाबीचा लाभ १०० टक्के अनुदानावर नाबार्डने निर्धारित केलेल्या खर्चाच्या प्रमाणकाप्रमाणे रु २०,०००/- देय राहील. इनवेल बोअरिंगचे काम करतांना खर्चाचे अंदाजपत्रक तयार करुन त्यास उप अभियंत्याची तांत्रिक मान्यता घेण्यांत यावी. तालुका कृषि अधिकारी यांनी झालेल्या कामाची मोजमापे घेऊन अनुदानाचा लाभ देण्यात यावा.

नाबार्डचे प्रचलित या बाबीकरीता खर्चाची प्रमाणके रु. २००/- प्रतिमीटर व रु. ५००/- दोन मीटर केसींग पाईप करीता आहेत. नाबार्ड कडुन याबाबतच्या निकषामध्ये वेळोवेळी करण्यांत येणा-या सुधारणा या योजनेकरीता लागु राहतील. इनवेल बोअरिंग कोणत्या पध्दतीने घ्यावे, याबाबतचा निर्णय जिल्हास्तरावर घेण्यात यावा. लाभार्थीची जुनी विहिर अथवा इनवेल बोअरिंग या बाबीपैकी त्यांच्या मागणीनुसार एकाच बाबीचा लाभ देण्यात येईल.

८ पाईप लाईन :-

या बाबी अंतर्गत लाभार्थीस जास्तीत जास्त ३०० मीटर पर्यंत लाभ देता येईल. यासाठी नाबार्डने निर्धारित केलेल्या खर्चाच्या प्रमाणकाच्या १०० टक्के अनुदान देय राहील. या करीता २००००/- अनुदान उपलब्ध राहील शेतक-यांना योग्य गुणवत्तेचे पाईप उपलब्ध व्हावेत म्हणुन आयएसआय मार्क असलेल्या पाईपचीच खरेदी करण्यांत येईल.

९ पंपसंच :-

विद्युत पंपसंच तसेच ऑईल इंजिन/रॉकेलवर चालणा-या इंजिनकरीता रक्कम रु. २०,०००/- पर्यंत अनुदान उपलब्ध राहील. सदर निकषाप्रमाणे १०० टक्के अनुदान देय राहील. या बाबी अंतर्गत विद्युत पंपसंच त्याचप्रमाणे ऑईल इंजिन /रॉकेलवर चालणारे इंजिन यांचा लाभ देता येईल.

१० नवीन विहीर :-

या घटकासाठी रोजगार हमी योजनेअंतर्गत जवाहर विहीर योजनेला जे आर्थिक निकष वेळोवेळी निर्धारित करण्यात येतील त्या निकषा प्रमाणे अनुदान देय राहील त्यानुसार लाभार्थीस रु ७०,०००/- ते रु १,००,०००/- अनुदान देय राहील तसेच शासन पत्र क्र विघयो/१००२/प्रक्र ७३/भाग १ /२१अ/ दि १३ मार्च २००३ अन्वये या योजनेअंतर्गत किमान अट ०.४० हेक्टर निश्चित करण्यात आली आहे त्यानुसार कार्यवाही करण्यात यावी.

या योजनेअंतर्गत जे लाभार्थी नवीन विहीर या योजनेचा लाभ घेणार आहे त्यांच्यासाठी या योजनेअंतर्गत अनुदानाची कमाल मर्यादा रुपये १,००,०००/- इतकी राहील व जे लाभार्थी नवीन विहीर या घटकाचा लाभ घेणार नाही त्यांच्यासाठी अनुदानाची मर्यादा रु ५०,०००/- राहील नवीन विहिरीचा लाभ घेणा-या लाभार्थ्यास अन्य कोणत्याही घटकाचा लाभ देय असणार नाही. ज्या लाभार्थ्याला नवीन विहीर योजनेचा किंवा बैलजोडी योजनेचा लाभ देण्यात आला आहे, त्याला या योजनेचा लाभ पुन्हा कधीही घेता येणार नाही. एका वेळेला या दोनपैकी फक्त एकाच योजनेचा लाभ घेता येईल. जे लाभार्थी या दोन्ही योजनांचा लाभ घेणार नाहीत, त्यांना उर्वरित योजनांपैकी फक्त दोनच योजनांचा लाभ घेता येईल. या लाभार्थ्यांना पुढील तीन वर्षांपर्यंत इतर कोणत्याही योजनेचा लाभ घेता येणार नाही.

११. शेततळे :-

मृद व जलसंधारण विभागाच्या निकषानुसार रोजगार हमी योजनेच्या मापदंडानुसार रुपये ३५,०००/- पर्यंत १०० टक्के अनुदान देय राहील.

१२. परसबाग :-

शेतक-यांना परसबागेसाठी प्रति लाभार्थी रुपये २००/- प्रमाणे अनुदान देय राहील. यामध्ये भाजीपाल्याची पिके उदा.टोमॅटो ,कांदा,वांगी,भेंडी इत्यादी समावेश राहील.

१३ तुषार / ठिबक :-

या योजने अंतर्गत तुषार ठिबक सिंचन संच या घटकासाठी रु. २५,०००/- प्रती हेक्टर च्या मर्यादेत १०० टक्के अनुदान देय राहील.

अनुदानाची द्विरुक्ती :-

उपरोक्त योजने अंतर्गत १३ बाबीसाठी अनुदान देण्यात येते. तसेच इतर योजनांमधूनही या बाबीसाठी अनुदान देण्याची तरतुद आहे. तेव्हा लाभार्थीस एकच बाब/घटकासाठी दोन योजनेमधून अनुदान मिळणार नाही याची दक्षता घेण्यात यावी. ज्या लाभार्थ्याला नवीन विहीर योजनेचा किंवा बैलजोडी योजनेचा लाभ देण्यात आला आहे, त्याला या योजनेचा लाभ पुन्हा कधीही घेता येणार नाही. एका वेळेला या दोनपैकी फक्त एकाच योजनेचा लाभ घेता येईल. जे लाभार्थी या दोन्ही योजनांचा लाभ घेणार नाहीत, त्यांना उर्वरित योजनांपैकी फक्त दोनच योजनांचा लाभ घेता येईल. या लाभार्थ्यांना पुढील तीन वर्षांपर्यंत इतर कोणत्याही योजनेचा लाभ घेता येणार नाही.

शासन निर्णय क्र. वि.घ.यो. १६०८/प्र.क.१००/४ अ , दिनांक १६ ऑक्टोबर, २००८ चे

परिशिष्ट - (तीन)

अनुसूचित जाती उपयोजने अंतर्गत अनुसूचित जाती/ नवबौद्ध शेतक-यांना
कृषि विकासासाठी अर्थसहाय्य देण्याची योजना

(एक) योजनेचे उद्दिष्ट

अनुसूचित जाती व नवबौद्ध शेतक-यांचे उत्पादन वाढवून त्यांची आर्थिक उन्नती करणे.

(दोन) लाभार्थी निवडीचे निकष

या योजनेमध्ये अनुसूचित जाती व नवबौद्ध शेतक-यांची निवड करताना खालील निकष राहतील.

१ जमीन धारणा :-

ज्या शेतक-यांजवळ त्यांच्या स्वतःच्या नावे ६ हेक्टर किंवा त्यापेक्षा कमी शेतजमीन अशा शेतक-यांची निवड करावी . जमीन धारणेचा दाखला ७/१२ , ८ अ मध्ये घेण्यात यावा.

२ जातीबाबतचा दाखला :-

लाभार्थी हा अनुसूचित जाती /नवबौद्ध शेतकरी असला पहिजे. दारिद्र्य रेषेखालील (बीपीएल) यादीमध्ये ज्या अनुसूचित जातीच्या / नवबौद्ध व्यक्तीचे नाव असेल त्याला ग्रामसेवक / तलाठी/ गटविकास अधिकारी यांच्या सहीचे कागदपत्र ग्राह्य धरले जातील. याच धर्तीवर अनुसूचित जाती उप योजनेंतर्गत दारिद्र्य रेषेखालील अनुसूचित जातीच्या व्यक्तीसाठी ज्या योजना असतील त्या योजनेकरीता समाजकल्याण विभागातील दिनांक ७ जानेवारी १९९७ च्या परिपत्रकातील सुचना प्रमाणे पुन्हा तहसिलदार यांच्या सहीचा जातीचा दाखला आणणे आवश्यक राहणार नाही. दारिद्र्य रेषेखालील (बीपीएल) यादीमध्ये नाव नसेल तर लाभार्थ्यांच्या संबंधी प्रस्तुत योजनेंतर्गत लाभार्थी निवडीच्या सविस्तर सूचना खालील प्रमाणे आहेत.

३ उत्पन्नाचा दाखला :-

दारिद्र्य रेषेखालील शेतक-यांसाठी वार्षिक उत्पन्नाचे मर्यादेची अट राहणार नाही. मात्र दारिद्र्य रेषेखालील शेतक-यांशिवाय अन्य अनुसूचित जाती व नवबौद्ध शेतक-यांच्या बाबतीत ज्या शेतक-यांची जमीनधारणा ६ हेक्टर किंवा त्यापेक्षा कमी आहे आणि ज्यांचे सर्वमार्गांनी मिळणारे वार्षिक उत्पन्न रुपये २५,०००/- पर्यंत आहे अशा शेतक-यांना तहसिलदार यांचे कडून उत्पन्नाचा दाखला देणे बंधनकारक राहिल.

४ लाभार्थीची निवड खालील प्राधान्य क्रमाने करणे अनिवार्य राहिल :-

४.१ सहा हेक्टर पर्यंत जमीनधारणा असणा-या उत्सुक दारिद्र्यरेषेखालील शेतक-यांची प्रथम प्राधान्याने निवड करावी

४.२ त्यानंतर दारिद्र्य रेषेखालील शेतक-यांशिवाय अन्य अनुसूचित जाती व नवबौद्ध शेतक-यांची ज्यांची जमीन धारणा सहा हेक्टर किंवा त्यापेक्षा कमी आहे अशा उत्सुक शेतक-यांची खालील प्राधान्य क्रमाने निवड करावी.

१) २ हेक्टर पर्यंत क्षेत्र असलेल्या शेतक-यांना प्रथम प्राधान्य देण्यात यावे.

२) २.०० हेक्टर ते ४.०० हेक्टर क्षेत्र असलेल्या शेतक-यांना द्वितीय प्राधान्य,

३) ४.०० हेक्टर ते ६.०० हेक्टर क्षेत्र असलेल्या शेतक-यांना तृतीय प्राधान्य.

४.३ सामाजिक न्याय विभागाच्या शासन निर्णय क्रमांक विघयो-२००८/ प्रक्र.३१०/विघयो-१ दि.१४/२/२००८ अन्वये किंवा अन्य योजनेमधून अनुसूचित जाती व नवबौद्ध शेतक-यांना १०० टक्के अनुदानावर पॉवर टिलर देण्यात आला आहे. ज्या लाभार्थ्यांची पॉवर टिलरसाठी निवड झाली आहे अथवा दिलेला आहे अशा लाभार्थींना पॉवर टिलरचा लाभ दिल्या पासून पुढे तीन वर्षे परिशिष्टातील घटकामध्ये नमूद असलेल्या कोणत्याही घटकासाठी अनुदान देय असणार नाही. त्यामुळे अशा लाभार्थींची या कार्यक्रमांतर्गत नमूद केलेली तीन वर्षे निवड करू नये.

(तीन)योजनेच्या अंमलबजावणीचा कालावधी :-

या योजनेंतर्गत निवड करण्यांत येणा-या प्रत्येक लाभार्थीसाठी योजना राबविण्याचा कालावधी दोन वर्षांचा राहील. म्हणजेच लाभार्थीची निवड झालेले वर्ष व त्याच्या पुढील वर्ष अशा दोन वर्षांच्या कालावधीत लाभ देण्यात यावा.

(चार) खर्चाचे निकष :-

उपरोक्त योजने अंतर्गत विहीत बाबीवर करावयाच्या खर्चाचे निकष व त्याखालील मार्गदर्शक सूचना परिशिष्ट (एक) मध्ये देण्यात मध्ये देण्यात आलेल्या आहेत.

(पाच) प्रकल्प तयार करणे

उपरोक्त योजनेंतर्गत लाभार्थीची निवड करण्यासाठी तालुक्यातील गटविकास अधिका-यांने कृषि अधिकारी (विधयो) यांच्या मार्फत केलेल्या नमुन्यात पात्र लाभार्थीकडून अर्ज मागवून घ्यावेत.अशाप्रकारे तयार केलेली यादी गटविकास अधिका-यांने परिच्छेद (सहा) मध्ये नमूद केलेल्या जिल्हा निवड समितीला सादर करावी.

(सहा) जिल्हा निवड समिती :-

या योजनेंतर्गत गटविकास अधिका-यांनी तयार केलेल्या यादीमधून लाभार्थीची निवड करण्यासाठी जिल्हास्तरावर एक जिल्हा समिती असेल या समितीचे गठन पुढीलप्रमाणे असेल.

१)	अतिरिक्त मुख्य कार्यकारी अधिकारी, जिल्हापरिषद	- अध्यक्ष
२)	जिल्हा अधिक्षक कृषि अधिकारी	- सदस्य
३)	कार्यकारी अभियंता, लघुसिंचन, जिल्हापरिषद	- सदस्य
४)	भूजल सर्वेक्षण यंत्रणेचे जिल्हास्तरीय अधिकारी	- सदस्य
५)	जिल्हा समाजकल्याण अधिकारी	- सदस्य
६)	विशेष जिल्हा समाजकल्याण अधिकारी जिल्हापरिषद	- सदस्य
७)	कृषि विकास अधिकारी, जिल्हापरिषद	- सदस्य सचिव

(सात) लाभार्थीची निवड रद्द करणे:-

लाभार्थीच्या निवडीचे अधिकार परिच्छेद (सहा) मध्ये नमूद केलेल्या समितीला राहतील, तसेच खालील कारणांमुळे काही लाभार्थीची निवड रद्द करावयाची झाल्यास त्याचे ही अधिकार वरील जिल्हा स्तरीय समितीस राहतील.

- (१) निवड केलेला शेतकरी मयत झाल्यास.
- (२) निवड झालेला शेतक-यांने आपली सर्व शेतजमीन विकून तो भुमीहीन झाला असल्यास.
- (३) निवड झालेला शेतकरी गाव सोडून इतरत्र कायम राहण्यास गेला असल्यास.
- (४) निवड झालेला शेतकरी शेती विकास योजना हाती घेण्यास उत्सूक नसल्यास.
- (५) निवड झालेल्या शेतक-यांने अर्थसहाय्य घेण्यास नकार दिल्यास.
- (६) निवड झालेला शेतकरी योजनेखाली घेतलेल्या अनुदानाचा गैरवापर करत असल्यास .
- (७) लाभार्थीची निवड शासनाने विहित केलेल्या निकषानुसार झाली नसल्याचे आढळून आल्यास.

वरिल परिस्थितीमुळे लाभार्थ्याची निवड रद्द झाल्यास नव्याने लाभधारकांची निवड करतांना खालील मार्गदर्शक तत्वानुसार कार्यवाही करावी :-

- (१) मयत झालेल्या लाभधारकाऐवजी शक्यतो वारसांची निवड करावी व शिल्लक राहिलेले अर्थसहाय्य त्यांना देण्यात यावे.
- (२) लाभार्थीनी विक्री केलेल्या जमिनीवर अर्थसहाय्य दिले गेले असल्यास व जमिन विकत घेणारी व्यक्ती जर योजने मध्ये निवडीस पात्र असेल अशा लाभार्थ्यांची निवड करून उर्वरित अर्थसहाय्याचा लाभ त्यास देण्यात यावा.

वरील कारणांमुळे लाभार्थ्यांची निवड रद्द करून त्याऐवजी विहित केलेल्या अटींची पूर्तता करणा-या दुस-या पात्र लाभार्थ्यांची विहित पद्धतीने निवड करावी.

(आठ) अनुदानाचा गैरवापर करण्यास प्रतिबंध :-

१) या योजनेत निवड झालेल्या शेतक-यांनी अनुदानाचा गैरवापर केल्याचे आढळून आल्यास , अशा लाभार्थीकडून अनुदानाची वसुली करण्यात येवू नये, मात्र अशा लाभार्थीचे नाव काळ्या यादीत घालून सर्व संबंधीत इतर विभागांना ही यादी पाठविण्यात यावी.व त्यांना या योजनेत कोणत्याही प्रकारचा लाभ देवू नये या बाबत दक्षता घेण्यात यावी.या योजनेंतर्गत निवड झालेला शेतकरी अर्थसहाय्याचा दुरुपयोग करणार नाही यासाठी योजना राबविणा-या अधिका-यांनी वेळोवेळी भेटी देवून तपासणी करावी व दिलेल्या प्रत्येक भेटीची नोंद त्यांच्या दौ-यांच्या दैनंदिनीत ठेवावी.

२) लाभार्थीची निवड शासनाने विहित केलेल्या निकाषानुसार झाली नसल्याचे आढळून आल्यास अशा चुकीच्या निवडीबाबत तसेच लाभधारकाला देण्यात येणा-या अनुदानाच्या रक्कमांबाबत काही गैरव्यवहार आढळून आल्यास त्याची जबाबदारी निश्चित करून संबंधीत अधिका-यांकडून लाभार्थ्यांना दिलेल्या अर्थसहाय्याची वसूली करण्यात येईल.

(नऊ) अनुदानाचे स्वरूप / पद्धती :- या योजने अंतर्गत निवड केलेल्या लाभार्थ्यांना देय अनुदानाची रक्कम रोख स्वरूपात न देता वस्तु रुपामध्ये (योजनेतील मंजूर घटक) द्यावयाची आहे व जेथे आवश्यक असेल अशा लाभार्थीचे बँकेत खाते उघडून अनुदानाची रक्कम लाभार्थ्यांच्या खात्यात जमा करण्यात यावी.

या योजनेमध्ये तेरा बांबीवर अर्थसहाय्य देण्यात येत असले तरी या सर्वच बांबीचा लाभ लाभार्थ्यांस आवश्यक आहे असे अभिप्रेत नाही. मात्र कोणत्या बांबीची लाभार्थ्यांस निकड आहे हे लाभार्थ्यांस विचारून / निश्चित करून त्याप्रमाणे लाभ देण्यात यावा. या योजनेंतर्गत जे लाभार्थी नवीन विहीर या घटकाचा लाभ घेणार आहेत, त्यांच्यासाठी अनुदानाची मर्यादा रुपये ७०,००० ते रु. १,००,००० इतकी राहिल.(भुजल संवर्क्षणाच्या नुसार विविध जिल्ह्यासाठी ठरविण्यात आलेल्या भुस्तरीय खर्चाच्या मापदंडाच्या अधिन राहून देय राहिल.)

परंतू जे लाभार्थी नवीन विहीर या घटकाचा लाभ घेणार नाहीत त्यांना अनुदानाची मर्यादा रुपये ५०,०००/- इतकी राहिल. जे लाभार्थी नवीन विहीर किंवा बैलजोडी / रेडेजोडी या घटकांचा लाभ घेणार आहेत त्यांना इतर बांबींचा लाभ देय असणार नाही.

ज्या लाभार्थ्यांनी नवीन विहीर किंवा बैलजोडी / रेडेजोडी या घटकांचा पूर्ण लाभ घेतलेला आहे अशा लाभार्थ्यांना या घटकांचा लाभ पुनःच कधीही देण्यात येवू नये. नवीन विहीर किंवा बैलजोडी / रेडेजोडी या दोन घटकांपैकी एकाच घटकांचा लाभ लाभार्थ्यांस देता येईल.

(दहा) लेखा पद्धती :-

लाभार्थ्यांना देण्यात येणा-या बाबवार अर्थसहाय्याची, योजना निहाय, बाब निहाय व लाभार्थी निहाय नोंद करण्याकरिता पंचायत समिती स्तरावर रजिस्टर ठेवण्यात यावे व त्यामध्ये लाभार्थ्यांना देण्यात आलेल्या अनुदानाची बाब निहाय नोंद ठेवण्यात यावी.तसेच कृषि विकास अधिकारी जिल्हा परिषद स्तरावर लाभार्थ्यांना देय व देण्यात आलेल्या लाभ घटकांची नोंद नोंदवहीत ठेवणे अत्यावश्यक आहे. व या नोंदवहीची तपासणी जिल्हा कृषि अधिकारी, (विघयो) यांनी साक्षांकित करणे आवश्यक राहिल.पंचायत समिती स्तरावरील नोंदवह्या व अभिलेख जिल्हा कृषि अधिकारी (विघयो) यांनी तपासून तशी नोंद नोंदवहीमध्ये घेण्यात यावी. कृषि विकास अधिकारी यांनीही पंचायत समिती स्तरावरील व जिल्हा परिषद स्तरावरील सदर नोंदवहीची तपासणी करणे आवश्यक राहिल. सदर नोंदवह्या व अभिलेख विभागीय कृषि सह संचालक , कृषि आयुक्तालय स्तरावरील अधिका-यांना त्यांच्या दौ-यांच्या वेळी तपासणीसाठी उपलब्ध करून द्याव्यात. लाभार्थ्यांना दिलेल्या अर्थसहाय्याची लाभार्थी स्तरावर नोंद ठेवण्यासाठी लाभार्थींना नोंद पुस्तिका देण्यात यावी. या नोंद पुस्तिकेत दिलेल्या अर्थसहाय्याची नोंद संबंधीत अधिका-यांनी वेळोवेळी न चुकता करावी.

(अकरा) खर्चाचे नियोजन :-

प्रत्येक लाभार्थीची आर्थिक स्थिती, त्यांची एकूण जमिन व इतर साधनांची उपलब्धता विचारात घेवून त्या लाभार्थ्यास कोणकोणत्या बाबींवर अर्थसहाय्य द्यावयाचे आहे. याबाबतचा प्रारूप आराखडा लाभार्थी बरोबर चर्चा करून तयार करावा. अशा प्रकारचा आराखडा तालुका स्तरावर कृषि अधिकारी (विघयो) व जिल्हास्तरावर संबंधित जिल्हा कृषि अधिकारी (विघयो) यांनी तयार करावा व त्याप्रमाणे दोन वित्तीय वर्षात बाबवार खर्चाचे नियोजन करण्यात यावे. **लाभार्थींना देय असलेल्या संपूर्ण लाभ दोन वर्षात दिला जाईल यासाठी पंचायत समितीस्तरावर व जिल्हा परिषदस्तरावर कटाक्षाने दक्षता घेण्यात यावी व त्यांचे व्यवस्थित नियोजन करण्यात यावे.**

(बारा) मासिक प्रगती अहवाल :-

योजनेचा मासिक प्रगती अहवाल विहित केलेल्या प्रपत्रात प्रत्येक महिन्याच्या ५ तारखेपर्यंत कृषि आयुक्तालयाकडे पाठविण्यात यावा व कृषि आयुक्तालयाने एकत्रित अहवाल प्रत्येक महिन्याच्या १० तारखेपर्यंत शासनास सादर करावा.

(तेरा) प्रसिध्दी :- या योजनेची माहिती सामान्य लोकांना व्हावी या दृष्टीने कृषि आयुक्तालयातील कृषि माहिती अधिकारी तसेच विभागीय कृषि सह संचालक यांनी तसेच जिल्हा परिषद स्तरावर कृषि विकास अधिकारी यांनी या योजनेस जास्तीत जात प्रसिध्दी द्यावी. त्यासाठी त्यांनी त्यांच्या क्षेत्रातील स्वयंसेवीसंस्थांशी संपर्क साधून त्यांच्यामार्फत देखील प्रसिध्दी द्यावी. या योजनेची माहिती पंचायत समिती स्तरावर गट विकास अधिकारी, कृषि अधिकारी (विघयो) तसेच जिल्हास्तरावर जिल्हा परिषदेतील जिल्हा कृषि अधिकारी (विघयो) यांच्याकडे उपलब्ध राहिल.

शासन निर्णय क्र. वि.घ.यो. १६०८/प्र.क्र.१००/ ४ अ , दिनांक १६ ऑक्टोबर, २००८ चे
परिशिष्ट (एक)
अनुसूचित जाती उपयोजने अंतर्गत अनुसूचित जाती/ नवबौद्ध शेतक-यांना
कृषि विकासासाठी अर्थसहाय्य देण्याची योजना
सन २००८-०९ मध्ये राबविण्याकरिता खालीलप्रमाणे बाबनिहाय अनुदान देय राहिल.

अ.क्र	बाब	अनुदानाची टक्केवारी	अनुदान मर्यादा रुपये
१	जमीन सुधारणा (१ हेक्टर मर्यादेत)	१००	मृद संधारण निकषानुसार रु.४०,०००/-
२	प्रात्यक्षिकासाठी निविष्टा वाटप (१ हेक्टर मर्यादेत)	१००	रु.५०००/-च्या मर्यादेत
३	पीक संरक्षण/शेतीची सुधारित अवजारे	१००	रु.१०,०००/- च्या मर्यादेत
४	बैलजोडी/ रेडेजोडी (स्थानिक बाजार भावानुसार)	१००	रु. ५०,०००/-च्या मर्यादेत
५	बैलगाडी	१००	रु. १५,०००/-च्या मर्यादेत
६	जुनी विहिर दुरुस्ती	१००	रु.३०,०००/- च्या मर्यादेत
७	इनवेल बोअरिंग	१००	रु.२०,०००/- च्या मर्यादेत नाबार्डच्या निकषानुसार
८	पाईप लाईन	१००	३०० मीटरपर्यंत नाबार्डच्या निकषानुसार २०,०००/- च्या मर्यादेत
९	पंपसंच	१००	रु. २०,०००/- च्या मर्यादेत
१०	नवीन विहीर	१००	रु. ७०,०००/- ते रु.१,००,०००/- च्या मर्यादेत रोहयो अंतर्गत जवाहर योजने नुसार)
११	शेततळे	१००	रु.३५,०००/- मृ.सं निकषानुसार
१२	परसबाग कार्यक्रम (फ़लोत्पादन विभागाच्या निकषानुसार)	१००	रु.२००/- प्रती लाभार्थी
१३	तुषार/ ठिबक सिंचनसंच पुरवठा	१००	रु. २५,०००/- प्रती हेक्टर च्या मर्यादेत